ונוהגין בשאר שני שבוע ואין להם פדיון מה שאין כן במעשר שני: **מתני'** מי שנשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה הרי זה אינו אוכל לא בתרומה ולא בפסח ולא בקדשים ולא במעשר. מאי לאו מעשר דגן, לא, מעשר בהמה. מעשר בהמה היינו קדשים, וליטעמיך מי לא תנן פסח וקתני קדשים, בשלמא פסח קדשים צריכי: דאי תנא פסח משום דערלות בפסח כתיבא אבל קדשים אימא לא ואי תנא קדשים ה"א מאי קדשים פסח, אלא מעשר בהמה למה לי, (א) אלא מעשר ראשון ור' מאיר היא דאמר מעשר ראשון אסור לזרים. ת"ש מדתני ר' חייא בר רב מדפתי ערל אסור בשתי מעשרות מאי לאו אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה, הכא נמי מעשר ראשון ור' מאיר היא. ת"ש אונן אסור במעשר ומותר בתרומה ובפרה, טבול יום אסור בתרומה ומותר בפרה ובמעשר, מחוסר כפורים אסור בפרה ומותר בתרומה ובמעשר. ואם איתא ליתני ערל אסור בתרומה ומותר בפרה ובמעשר, האי תנא דבי רבי עקיבא היא דמרבי ליה לערל כטמא דתניא רבי עקיבא אומר איש איש לרבות את הערל. ומאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא, תנא דבי רבי יוסף הבבלי היא דתניא שרפת אונן ומחוסר כפורים כשרה, רבי יוסף הבבלי אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה. ואף ר' יצחק סבר ערל אסור במעשר דא"ר יצחק מנין לערל שאסור במעשר, נאמר ממנו במעשר ונאמר ממנו בפסח, מה ממנו האמור בפסח ערל אסור בו אף ממנו האמור במעשר ערל אסור בו, מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לפסח שכן חייבין עליו משום פיגול ונותר וטמא, לאיי אפנויי מופני. מאי מופני אמר רבא א"ר יצחק תלתא ממנו כתיבי בפסח חד לגופיה וחד לגזירה שוה וחד למאן דאמר בא הכתוב ליתן לך עשה אחר לא תעשה אידי דכתיב נותר כתיב נמי ממנו ולמאן דאמר ליתן לו בקר שני לשריפתו אידי דכתיב עד בקר כתיב נמי ממנו. תלתא ממנו כתיבי במעשר חד לגופיה וחד לגזירה שוה וחד לדרבי אבהו א"ר יוחנן ונפקא לדריש לקיש דאמר ריש לקיש א"ר סמא מנין למעשר שני שנטמא שמותר לסוכו שנאמר ולא נתתי ממנו למת, למת הוא דלא נתתי הא לחי דומיא דמת נתתי איזה דבר ששוה בחיים ובמתים הוי אומר זו סיכה. מתקיף לה מר זוטרא ואימא ליקח לו ארון ותכריכים. אמר רב הונא בריה דרב יהושע ממנו מגופו. אמר רב אשי לא נתתי דומיא דלא אכלתי מה להלן מגופו אף כאן מגופו. ואכלתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר למדין ואין משיבין, אלא למאן דאמר למדין ומשיבין מאי איכא למימר. הך דרבי אבהו מדרב נחמן אמר רבה בר אבוה נפקא דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה ואמר רחמנא לך שלך תהא להסקה תחת תבשילך: וכל הטמאים כו': מנא הני מילי א"ר יוחנן משום ר' ישמעאל אמר קרא איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב וגו' אי זהו דבר ששוה בזרעו

רש"י

ונוהגין. תרומה ובכורים בשאר שני שבוע בכל שנות השמיטה אבל מעשר שני אין נוהג בג' וכו': ור' מאיר היא. דאמר בפרק יש מותרות (לקמן פה:) מעשר ראשון אסור לזרים הלכך לענין ערלות נמי חמור: אונן מותר בפרה. דקדשי בדק הבית היא ולא קדשי מזבח ומצינו טבול יום מותר בה וכל שכן אונן: מחוסר כפרה. טומאה דבעיא קרבן כל שלא הביא כפרתו אסור בה דמחוסר מעשה הוא וכמי שטומאתו עליו דמי וכל שכן טבול יום דילה דאיכא תלתא אבל טבול יום דטומאת מת ושרץ מותר בה דשמשא ממילא ערבא ולאו מחוסר מעשה הוא הלכך כי כתיב והזה הטהור על הטמא טהור מכלל שהוא טמא למישרי טבול יום אתא ולא מחוסר כפורים: ואם איתא. דערל מותר במעשר ליתני ערל אסור בתרומה ומותר בפרה ובמעשר כדאמר לעיל (דף עב:) ערל שהזה הזאתו כשרה ומדלא תניא שמע מינה משום מעשר הוא דשבקה: תנא דבי ר' עקיבא היא. דאסר ליה נמי בפרה כדתני לעיל (שם) טומטום שקידש קדושו פסול ואוקמינן כרבי עקיבא: ומאן תנא. דלעיל דאכשר ערל בפרה ופליג עליה דרבי עקיבא כדקתני לעיל (שם) ערל שהזה הזאתו כשרה: הכי גרסינן תנא דיוסף הבבלי היא. ת"ק דיוסף הבבלי היא דאמר מחוסר כפורים כשר בפרה והא מתניתא דאוקימנא כרבי עקיבא קתני מחוסר כפורים פסול בפרה וכי היכי דפליג אמחוסר כפורים איכא למימר דאיהו פליג נמי עליה בערל לעיל: הכי גרסינן בתוספתא (דפרה פ"ג) שרפת אונן ומחוסר כפורים כשרה יוסף הבבלי אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה: דכיון דמחוסר מעשה הוא עדיין טומאה עליו ולא קרינא ביה טהור: תלתא ממנו כתיבי בפסח. אל תאכלו ממנו נא (שמות יב) לא תותירו ממנו והנותר ממנו: ותלתא ממנו במעשר. לא אכלתי ולא בערתי ולא נתתי (דברים כו): בא הכתוב. באש תשרופו (שמות יב) ליתן עשה אחר ל"ת לומר שאין לוקין עליו: בקר שני. למאי למכתב והנותר ממנו באש תשרופו מאי עד בקר הא כתיב ברישא דקרא לא תותירו ממנו עד בקר אלא הכי קאמר והנותר לבקר הראשון שהוא יו"ט המתן עד בקר שני שהוא חול ושורפו ללמדך שאין שורפין קדשים ביו"ט ותרוייהו בכלל לאוין (פסחים דף פג:): לכדרבי אבהו. דאמר לעיל למישרי הדלקה בשמן של תרומה שנטמאה: שמותר לסוכו. ואע"ג דקיימא לן (שבת דף פו.) דסיכה כשתיה והוה ליה כמאן דשתי ליה בטומאה: לא נתתי ממנו למת. לעיל מיניה כתיב לא בערתי ממנו בטמא וכתיב בתריה ולא נתתי ממנו למת כלומר מן המעשר טמא לא נתתי ממנו למת הא לחי דומיא דמת נתתי ואי זו נתינה משכחת במת הוי אומר זו סיכה וקדייקינן דכוותיה בחי שרי: ואימא. לא נתתי ממנו למת לא בסיכה קאמר אלא כך הוא מתודה לא קניתי ממנו ארון ותכריכים למת אפילו בשעת אנינה דלא יכולתי לאוכלו ולא שניתיו לדבר שאינו לאכילה והוא לצרכי המת הא לחי דומיא דמת נתתי והשמועינן דאף על גב דמעשר טהור לא ניתן אלא לאכילה ושתיה וסיכה אם נטמא מותר לחללו לקנות ממנו חלוק: מופנה מצד אחד. דההוא דפסח מופנה לגזירה שוה אבל דמעשר כולהו תלתא אצרכת להו: הניחא למאן דאמר. פלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן היא בהמפלת במס' נדה (דף כב:): הך דרבי אבהו. דמפיק חד ממנו למישרי הדלקה בשמן תרומה שנטמאת, מדרב נחמן נפקא: בזרעו

תוספות

אונן מותר בפרה. דלא גרע מטבול יום ואע"ג דאונן אסור במעשר וטבול יום מותר היינו לאכילה אבל לנגיעה תרוייהו שרי: הכי גרים בקונט' שרפת אונן ומחוסר כפורים כשרה וגרים נמי תנא דיוסף הבבלי היא. ומדקדק דמדפליג אתנא דלעיל במחוסר כפורים הוא הדין בערל דכשר וקשה לר"י דמה ענין זה אצל זה דמשום דמכשר במחוסר כפורים (ג) לא יכשיר בערל ועוד דלייתי מברייתא דלעיל דמכשרא בהדיא ערל או מדרבי אליעזר בריש פירקין (דף ע.) דלא מרבה ערל כי טמא ולספרים דגרסי הכא שרפת ערל ומחוסר כפורים פסולה יוסף הבבלי אומר ערל כשרה מחוסר כפורים פסולה וגרסינן יוסף הבבלי היא הוה ניחא דמייתי מהכא ולא מההיא דלעיל דניחא ליה לאיתויי שם התנא דמכשר בהדיא אבל אומר ר"י דאי אפשר לגרוס כן דבפ"ב דזבחים (דף יז:) מוכח דיוסף הבבלי ורבנן פליגי במחוסר כפורים וגרסינן נמי אונן במקום ערל ואר"י דאי הוה גרסינן כגירסת הקונט' והוה גרסינן כאן ובזבחים (דף יז:) ערל בהדי אונן הוה ניחא: מה לפסח כו'. ה"מ למימר שכן (ג) פנקעכ"ס: חד לגופיה. א] אל תאכלו ממנו נא דאי לא כתב ממנו ה"א דאמצות ומרורים (ד) דכתב לעיל קאי: מנין למעשר שני שנטמא שמותר לסוכו. דס"ד דאסור משום שמבער בטומאה: ליקח לו ארון ותכריכים. אע"ג דבהדיא דרשי' ליה להכי במס' מעשר שני (פ"ה מי"ב) הכא (ה) פריך דלאו דוקא להכי הוא דאתא אבל סיכה אסורה לפי שמבערו בטומאה ומשני דממנו מגופו דמשמע נמי סיכה: תהא להסקה תחת תבשילך. אע"ג דבפרק כל פסולי המוקדשים (בכורות דף לד. ושם) מוקי לה בתרומה תלויה דבעיא שימור במסקנא לא קאי התם הכי א"נ התם דריש ממשמרת דלא קאי אטמאה אבל לך קאי אכולהו תרומות: היכה

תוספות ישנים

תלתא ממנו כתיבי במעשר חד לגופיה למעט מעשר ראשון שמותר באנינות: ואימא ליקח לו ארון ותכריכין א"ל רב הונא בר יהושע ממנו מגופו ותימה דהאמת כך הוא דדרשינן במשניות לא נתתי ממנו למת ליקח לו ארון ותכריכין וי"ל דה"ק ואימא ליקח לו ארון ותכריכין דוקא. א"ל רב הונא ממנו כתיב ואפילו מגופו וכ"ש ליקח לו ארון ותכריכין דאסור: אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה. ותימה דהתם בפרק כל פסולי המוקדשין אמרינן אחת תרומה טהורה ואחת תרומה תלויה וי"ל דהא והא איתא התם דקאי נמי משמרת תרומותי דמיירי בשמירת תרומה קאמר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה תלויה דליכא למימר דקאי אטמאה דהא לא שייך בטמאה שמור לשרפה אולא. אבל סבה דר"ל דאמר רחמנא להסקה תחת תבשילך קא דריש אחת תרומה טהורה וטמאה יחד דאילו תלויה לאו לשרפה אלא תולין באמצע לא אוכלין ולא שורפין: